

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ТА
ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри педагогіки та
психології дошкільної та початкової освіти
протокол від «08» вересня 2020 р. № 3
в.о.завідувача кафедри

 Наталія ВОРОПАЙ

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ОСНОВИ ПСХОДІАГНОСТИКИ**

Освітня програма «Дошкільна освіта»

Ступінь вищої освіти (бакалавр)

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Херсон 2020

1.Опис курсу

Назва освітньої компоненти	Основи психодіагностики
Тип	Обов'язкова компонента
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень освіти
Кількість кредитів/годин	4 кредити/120 годин
Семестр	I семестр
Викладач	Олена Казаннікова (Olena Kazannikova), кандидат психологічних наук, доцент кафедри
Посилання на сайт	http://www.kspu.edu/
Email	hkazannikova@gmail.com Okazannikova@ksu.ks.ua
Контактний телефон	099 005 43 94
Графік консультацій	середа, тиждень Б, 4 пара (206 ауд.) або за призначеним часом
Форми та методи викладання	лекційні заняття, практичні заняття, лабораторні роботи, тестові завдання, презентації, індивідуальні завдання
Форма контролю	д/залік

2. Анотація дисципліни: Дисципліна включає теми, пов'язані із аналізом теоретичних та прикладних аспектів психодіагностики. Вивчення тем курсу дозволяє ознайомитися із психодіагностичним інструментарієм, специфікою психодіагностичного процесу. Предметом вивчення навчальної дисципліни є знання про специфіку та закономірності винесення валідних і надійних суджень, за допомогою яких здійснюється кваліфікація рівня і особливостей психіки людини, в тому числі психічного розвитку дітей.

3. Мета та завдання дисципліни:

Мета дисципліни: створення у студентів цілісного уявлення про психодіагностику, зміст та специфіку використання психодіагностичного інструментарію в умовах освітнього процесу.

Завдання:

- забезпечити засвоєння студентами теоретичних понять та методологічних підходів сучасної психодіагностики;
- сформувати у студентів уміння застосовувати математично-статистичні методи аналізу у психологічних вимірюваннях;
- ознайомити студентів з можливостями психодіагностичного інструментарію;

- сформувати уміння практичного застосування психодіагностики в професійній діяльності педагога закладу дошкільної освіти.

4. Компетентності та результати навчання.

Під час вивчення курсу здобувач формуватиме такі компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність до планування, прогнозування і передбачення наслідків своїх дій, рефлексії.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання дітей раннього і дошкільного віку.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

КЗ-10. Використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності:

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-10. Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН 2. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПРН 6. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПРН 7. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПРН 8. Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

ПРН 11. Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.

ПРН 12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПРН 17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПРН 19. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

ПРН 20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

ПРН 21. Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

5. Структура курсу

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
4 кредити / 120 годин	24	26	70

6. Технічне й програмне забезпечення обладнання

Конференц-зала Наукової бібліотеки. Коворкінг зала Наукової бібліотеки.

Навчальні аудиторії, обладнані дошками та технічними демонстраційними засобами наочності (проектори, екрани, телевізори), що дозволяють широко використовувати інтерактивні та мультимедійні засоби навчання.

Освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою.

7. Політика курсу

Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% відвідування очне або дистанційне відвідування всіх лекційних і практичних занять. Пропуск понад 25% занять без поважної причини буде оцінений як FX. До всіх студентів освітньої компоненти (гарантується) неупереджене ставлення і справедливе оцінювання результатів роботи. Високо цінується дотримання принципів академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Навіть окремий випадок порушення академічної доброчесності є серйозним проступком, який може призвести до несправедливого перерозподілу оцінок і загального рейтингу студентів. Не дотримання академічної доброчесності стане причиною впровадження санкцій (віднімання балів). Здобувачі, які проявили академічну нечесність під час виконання завдань (тестів) та контрольних заходів притягуються до академічної відповідальності – нульова оцінка для цього завдання з послідовним зниженням підсумкової принаймні на одну літеру.

8. Схема курсу

Модуль 1: Теоретичні та прикладні аспекти психодіагностики

Тема 1: Психодіагностики як теоретико-практична дисципліна

(тиждень А, лк – 2 год.; тиждень Б, , пр - 2 год.):

- 1.1. Сутність психодіагностики як науки.
- 1.2. Структура і функції психодіагностики.
- 1.3. Психологічний процес і психологічний діагноз.
- 1.4. Історія становлення психодіагностики, її сучасний стан та перспективи розвитку.

Тема 2: Загальна характеристика психодіагностичного методу

(тиждень А, лк – 2 год., пр – 2 год.; тиждень Б, лк – 2 год., пр - 2 год.):

- 2.1. Сутність методології, методу і методики психодіагностики.
- 2.2. Категоризація психодіагностичних методів .
- 2.3. Характеристика психодіагностичного методу.
- 2.4. Тест як основний психодіагностичний інструмент.
- 2.5. Правила проведення тестування.

Тема 3. Психометричні основи психодіагностики

(тиждень А, лк – 2 год., пр – 2 год.; тиждень Б, лк – 2 год., пр - 2 год.)

- 3.1. Проблема оцінювання і вимірювання в психодіагностиці.
- 3.2. Критерії оцінювання тестових процедур.
- 3.3. Застосування математично-статистичних методів у психодіагностиці.
- 3.4. Типи емпіричних даних.
- 3.5. Оцінювання розподілу емпіричних даних.

Тема 4. Змістова характеристика методів психодіагностики

(тиждень А, лк -2 год., пр – 2 год., тиждень Б, лк – 2 год., пр – 2 год.)

- 4.1. Психодіагностика особистості.
- 4.2. Соціально-психологічна діагностика.
- 4.3. Діагностика інтелекту і здібностей особистості.
- 4.4. Проективні методи психодіагностики.

Модуль 2: Методологічні основи і загальна технологія оцінки психічного розвитку дітей

Тема 5: Психодіагностика в структурі психологічної служби ЗДО

(тиждень А, лк – 2 год., пр. – 2 год.; тиждень Б, лк – 2 год., пр – 2 год.)

1. Теоретичні аспекти психодіагностики в умовах дошкільного закладу.
2. Організація психодіагностики в системі психологічної служби дошкільного закладу.
3. Методичні рекомендації до проведення психолого-педагогічного обстеження дітей.
4. Характеристика психодіагностичного інструментарію.

Тема 6: Специфіка психодіагностики дітей

(тиждень А, лк – 4 год. пр. - 4 год.; тиждень Б, лк – 4 год., пр – 4 год.)

1. Критерії оцінки психічного розвитку дітей.
2. Оцінка психічного розвитку дитини раннього віку.
3. Діагностика психічного розвитку дитини дошкільного віку.
4. Написання психолого-педагогічної характеристики дитини раннього і дошкільного віку.

9. Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання результатів навчання.

Модуль 1. Назва та максимальна кількість балів за модуль

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали.

Оцінка студента формується таким чином:

Практичні роботи (1 тема – 6 балів):

- усна відповідь – 2 бали;
- тестові завдання за темою - 2 бали;
- індивідуальна робота (лабораторна робота, творчі завдання) – 2 бали.

Загальна кількість балів за перший модуль - 42 бали.

Модуль 2. Назва та максимальна кількість балів за модуль

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали.

Оцінка студента формується таким чином:

Практичні роботи (1 тема – 6 балів):

- усна відповідь – 2 бал;
- тестові завдання за темою - 2 бал;
- індивідуальна робота (лабораторна робота, творчі завдання) – 2 бали;

Загальна кількість балів за другий модуль - 36 балів.

Бонусні бали – 2 за виконання індивідуального завдання.

Підсумковий тест за дисципліну – 20 балів

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, виконання лабораторних робіт тощо.

10. Список рекомендованих джерел:

Основні:

1. Галян І.М. Психодіагностика. Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2009. 464с.
2. Карпенко Н.В. Діагностика психічного розвитку дитини в роботі педагога (вчителя, вихователя): навчальний посібник. К.: Каравела, 2008. 192 с.
3. Крамченкова В.О. Психодіагностика розвитку дошкільників: ранній та молодший вік. Х.: Ранок, 2013. 160с.
4. Крамченкова В.О. Психодіагностика розвитку дошкільників: старший вік. Х.: Ранок, 2013. 190с
5. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник. К.: Слово, 2009. 464с.
6. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу. К.: Центр учбової літератури, 2013. 296с.
7. Психологічна діагностика інтелекту, мислення, креативності дитини / Упоряд. С. Максименко, Л. Кондратенко, О. Главник. К.: Мікрос СВС, 2003. 112с.
8. Семаго Н.Я., Семаго М.М. Теория и практика оценки психического развития ребенка. СПб.: Речь, 2005. 384с.

9. Терлецька Л.Г. Психологія дитинства: практикум. Навчальний посібник. К.: Главник, 2006. 144с.

Додаткова:

1. Адаптація дитини в ДНЗ / Ж.Маценко, Г. Нижник, Т. Шаповал. К.: Шкільний світ, 2016. 136с.
2. Акімова М.К. Диагностика умственного развития детей. СПб.: Питер, 2006.240с.
3. Готовність дитини до навчання / Упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. К.: Мікрос – СВС, 2003. 112с.
4. Емоційний розвиток дитини. / Упоряд. С.Максименко, К. Максименко, О. Главник — К.: Мікрос-СВС, 2003. 112с.
5. Інтелектуальні здібності дитини / Упоряд. С.Максименко, К. Максименко, О. Главник. К.: Мікрос-СВС, 2003. 112с.
6. Образцов П.И. Методы и методология психолого-педагогического исследования / П.И. Образцов. СПб.: Питер, 2004. 268с.
7. Наследов А.Д. SPSS: Компьютерный анализ данных в психологии и социальных науках. Спб.: Питер, 2007. 416с.
8. Практична психологія. Старший дошкільний вік / Упоряд. О.А. Атемасова. Х.: Ранок, 2012. 176с.
9. Проценко О.В. Розвиток здібностей та обдарувань у дошкільників. К.: Шкільний світ, 2011. 128с.
10. Тейлор К. Психологические тесты и упражнения для детей. СПб.: Речь, 2005. 224с.

Інтернет-ресурси:

1. <https://pidruchniki.com/1584072032918/psihologiya/psihodiagnostika>
 2. <https://studfiles.net/preview/5111044/>
 3. https://studopedia.su/4_48669_psihodiagnostika-yak-nauka-ta-yak-praktichna-diyalnist.html
 4. <http://psydilab.univer.kharkov.ua/index.php/uk/uchjoba/uchebnaya-deyatel/89-lektsiji-z-kursu-psikhodiagnostika>
 5. <https://studfiles.net/preview/5186052/page:13/>
 6. <https://studfiles.net/preview/4364079/>
 7. <https://stud.com.ua/37582/psihologiya/psihodiagnostika>
 8. https://stud.com.ua/37621/psihologiya/suchasni_pidhodi_diyalnistiki_povyazani_z_profesijnoyu_diyalnistyu
- <https://westudents.com.ua/glavy/79141-rozvitok-psihodagnostiki-u-XIX-XX-st.html>